

fremkomne; men jeg troer rigtignok ogsaa, at man i overordentlig høi Grad kan overdrive denne Fordring, og navnlig hvor der er Tale om det, hvorpom der her er Tale, nemlig Ministrenes Stilling. Man har feilet i høi Grad i begge Henseender baade ved at lægge denne store Vægt derpaa i Forhold til de vedkommende Etater selv, og navnlig ved at gjøre det med Hensyn til Forhandlingerne mellem vedkommende Ministre og Rigsdagen. Vi have haft en meget grundig Erfaring med Hensyn til det, at have Fagministre og navnlig Krigsministre. Jeg skal ikke gaae ind paa at opregne, hvormange Krigsministre der har været, men det har dog vistnok været et Par Dussin, naar deres Antal bliver lagt sammen, og jeg skal ikke tilbageholde den Udtalelse, at det er min fulde Overbeviisning, at det er saa langt fra, at man kan sige, at den Omstændighed, at vore Krigsministre have været valgte dertil, fordi de vare særlig sag- og fagkyndige, har været dem til nogen Gavn i deres Stilling ligeoverfor selve Etaten, at det tværtimod meget ofte i høi Grad har skadet dem. Det kan ikke hjælpe at forbylde — thi det er en Erfaring, som de, der have levet noget i Forholdene, ville have gjort i rundeligt Maal —, at, navnlig hvad Armeen angaaer, er der allerede den Mislighed derved, at denne Sag- og Fagkyndighed strax bliver forbeelt mellem 3—4 Baaben, og at man altsaa ganske sikkert deraf kunde komme til saa at sige det Samme, som man her frygter for, nemlig at, naar man tager en videnstabelig Fagmand fra Høistolen til Minister, er der i høi Grad Opfordring for den øvrige Deel af Hæren til at staae med Mistænksomhed ligeoverfor ham og til at tvivle om, at han har den behørigte Afgørelse for s. Ex. Infanteristen. Jeg finder forøvrigt ikke Anledning til at gaae dybere ind herpaa; jeg vil kun sige, at sikkert mangfoldige saadanne Optringer ville fremkomme. Og ikke mindre vil dette blive Tilfældet i Marinen, der vel ikke har saa mange Udskillelser, men som dog i ethvert Fald ogsaa har sine, og hvor man paa den anden Side overordentlig ofte, og maaskee samtidigt med, at man har meent, at man skulde holde sig til Marinens egne Officerer, hver Gang Detailspørgsmaal have foreligget, har

hørt, at netop denne Mand ikke burde have været valgt, og det, fordi han af forskellige Grunde har staaet i dette eller hint Forhold, hvilket har maattet give en bestemt Mening om ham. Jeg troer derfor, at det er en urigtig Sætning, der er fremkommen, at man kunde være vis paa, at naar Bestemmelser vedrørende Etaten udgik fra en Mand, som havde gennemgaaet alle Grader, vilde de have en større Betydning og finde en smukkere og inderligere Tilslutning, end naar de udgik fra Andre, som ikke havde gennemgaaet disse Grader. Men i en endnu højere Grad viser dette sig ligeoverfor Thinget. Man maatte kaste al Grindring bort fra sig, hvis man ikke skulde huske paa, at man overmaade ofte her i Thinget har sat sig imod, hvad vedkommende Krigsministre, baade tillands og tilvands, have udtalt som det, der efter deres inderlige Overbeviisning, støttet paa deres store Fag- og Sagskundskab, maatte være aldeles afgjort i Hærens eller Flaadens Interesse, og at mange af dem, som nu ere saa ivrige, den Gang have været yderst kolde. Nei, vil man betragte Sagen paa denne Maade, saa maan komme til, at en Mand altid maatte være behæftet med visse Hensyn ligeoverfor — hvis han s. Ex. har været Artillerist, Artilleriet, hvis han s. Ex. har været Infanterist, da ligeoverfor Infanteriet o. s. v., men i alt Fald, for ikke at tage det for specielt, at en Mand da altid maatte have særlig Interesse for, hvad enten nu sin Hær eller sin Flaade. Men hvad der staaer klart for mig, hvad der for mig har den største Betydning, det er min inderlige Overbeviisning, at det, som Adressen har for Die, er den bedste og den eneste Veie, ad hvilken Flaade og Hær kunne komme til at samvirke, som de skulde. Jeg har en levende Erkjendelse af og Erfaring om, at dette ikke har været Tilfældet hidtil, og at det ikke vil blive Tilfældet, saalænge Sagen er stillet, som den nu er. Dette er ganske vist en Erfaring, som vi have gjort her i Thinget, og denne Erfaring er virkelig heller ikke bleven skjult for vedkommende Etater. Jeg skal ikke paa-pege Noget med Hensyn til, at den ærede næstsidste Taler fortalte os, at der ikke var Mange i vedkommende Etater, som vilde gaae ind paa at ansee en